

De handicap + studie - monitor

Studeren met een functiebeperking in 2008

Studenten met een handicap moeten succesvol kunnen studeren. In de opleiding van hun keuze en dus ook in het hoger onderwijs. De **Wet** op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de **Wet** Gelijke Behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGB h/cz) bieden daarvoor een **wettelijk** kader.

De handicap + studie - monitor 2008 toont in één oogopslag wat de hoger onderwijsinstellingen, volgens henzelf, ondernemen om dat te realiseren. Ook is te zien wat de studenten daarvan vinden.

handicap
studie +
expertise
centrum

Hinder

Veertien procent van de studenten in het hoger onderwijs kampt met een lichamelijke, psychische beperking, een chronische ziekte of dyslexie¹. Zeven procent van alle studenten ondervindt daadwerkelijk hinder in het volgen van onderwijs. De Onderwijsraad komt in 2007 zelfs uit op een percentage van 9,6 procent². Een nulmeting van handicap + studie naar de effecten van de campagne Tijdgebrek uit 2007, wijst uit dat 90.000 studenten een handicap hebben. Dat is zestien procent van alle studenten in het hoger onderwijs³. Het gaat vooral om dyslexie of concentratieproblemen, maar ook om gebrek aan energie, RSI of psychische klachten.

Belemmeringen

Veelvoorkomende problemen zijn:¹

- het bestuderen van schriftelijk materiaal 54%
 - het maken van tentamens en examens 45%
 - het volgen van colleges, bijeenkomsten 45%
 - het maken van werkstukken, papers en scripties 41%
- andere obstakels:
- het studierooster
 - stages
 - de toe- en doorgankelijkheid van gebouwen.

Studie-uitval

Studenten met een functiebeperking spannen zich extra in, ervaren méér werkdruk, besteden méér uren aan hun studie en doen méér aan planning van het werk in vergelijking met studenten zonder functiebeperking. Zo blijkt uit het onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut¹. En juist die extra belasting wordt een te groot aantal studenten uit deze groep noodlottig. Met (onnodige) studie-uitval tot gevolg.

Verlies

Het percentage studenten met een beperking dat uitvalt in de eerste twee jaar van de studie is 2,3 keer zo hoog als dat van studenten zonder beperking⁴. In absolute getallen betekent dit dat het elk jaar om ongeveer 2.000 studenten gaat. Dit betekent niet alleen een financieel verlies voor de instelling, maar ook verlies aan 'human capital'.

Plan van Aanpak

Het ministerie van OCW heeft met het subsidieprogramma Plan van Aanpak 'Terugdringing belemmeringen in het hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking' ruim negen miljoen euro gereserveerd voor de onderwijsinstellingen. De deelnemende instellingen (35) kunnen van 2006 tot en met 2009 zo via een Instellingsactieplan aanpassingen en voorzieningen realiseren om de onderwijssituatie van studenten met een handicap aanmerkelijk meer gelijkwaardig te maken aan die van overige studenten. Het ministerie van OCW verwacht in 2011 de resultaten en effecten van bovenstaande activiteiten te hebben onderzocht.

Campagne Tijdgebrek

Onderwijsinstellingen kunnen sinds 2007 deelnemen aan de campagne Tijdgebrek van handicap + studie. Deze campagne komt voort uit het Plan van Aanpak. Tijdens een landelijke actie-dag op de eigen onderwijsinstelling wijst Tijdgebrek studenten op voorzieningen die het studieverloop kunnen verlichten. Ook

krijgen docenten handreikingen hoe ze studenten met een (onzichtbare) handicap kunnen herkennen en doorverwijstips.

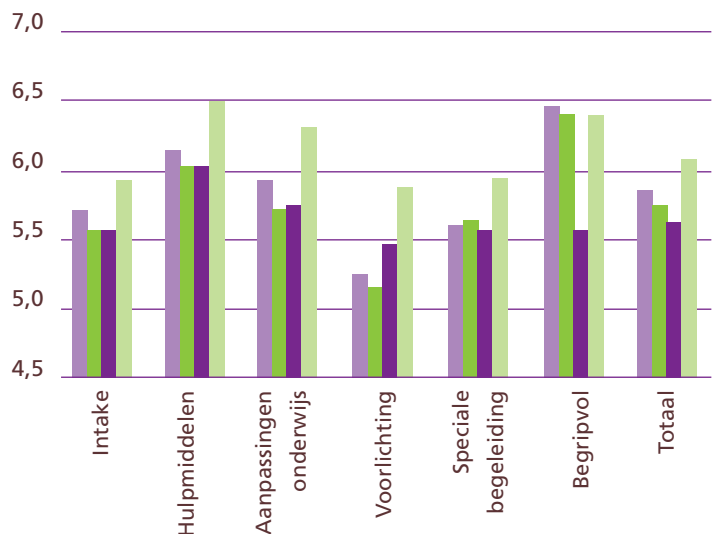
Studentenoordeel

Wat vinden studenten met een beperking van de inspanningen van de onderwijsinstellingen? Zij geven de instellingen gemiddeld een 6,0. Dat blijkt uit de Keuzegids van CHOICE in 2008. Vorig jaar werden de inspanningen gemiddeld nog met een 6,2 gewaardeerd.

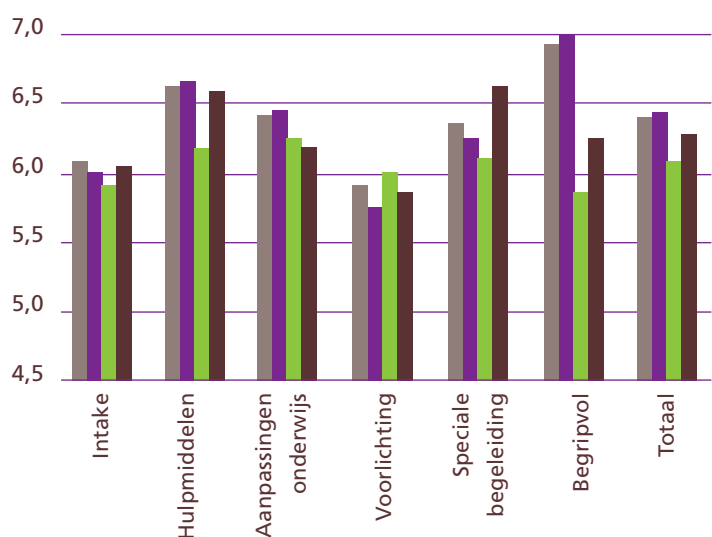
Elk jaar houdt het onderzoeksbureau een landelijke enquête onder ruim 20.000 voltijdstudenten. CHOICE heeft een aparte module met vragen over studeren met een handicap. In het hbo krijgen de Christelijke Hogeschool Ede (6,7), de HAS Den Bosch en HTV Breda (beide 6,6) een dikke voldoende voor hun inspanningen. Van de universiteiten scoren de Universiteit Twente (6,8) en de Wageningen Universiteit (6,8) het hoogst.

Knelpunten volgens studenten

hbo '05 - '08 ■ HBO 05 ■ HBO 06 ■ HBO 07 ■ HBO 08

wo '05 - '08 ■ WO 05 ■ WO 06 ■ WO 07 ■ WO 08

¹ 'Studeren met een functiebeperking', Verwey-Jonker Instituut, 2005 (dl 2) en 2001 (dl 1)

² 'Een succesvolle start in het hoger onderwijs', Onderwijsraad, 2007

³ De nulmeting naar de effecten van de campagne Tijdgebrek kende 9.312 respondenten, waarvan 8.123 studenten en 1.189 docenten, najaar 2007

⁴ 'Nadere analyse studentenmonitor 2002', ministerie van OCW, november 2003

tabel 1 INFORMATIE VAN DE INSTELLINGEN

Onderstaande instellingen hebben informatie aan handicap + studie geleverd

	Beleid	Verankering	Betrokkenheid	Voorlichting	Begeleiding	Aangepaste regelingen
--	--------	-------------	---------------	--------------	-------------	-----------------------

hbo						
ABC Opl. Dordrecht	-	+	-	-	+	+
A'damse Hs. v. d. Kunsten	0	-	+	+	+	-
ArtEZ Hogeschool	0	-	+	+	+	+
Avans Hogeschool	0	+	+	+	+	+
CAH Dronten	+	+	+	+	+	+
Chr. Hogeschool Ede	+	+	+	+	+	+
Chr. Hs. Windesheim	0	+	+	+	+	+
Driestar Educatief	+	+	-	+	+	+
Fontys Hogescholen	+	+	+	+	+	+
Ger. Hogeschool Zwolle	+	+	+	-	+	+
Gerrit Rietveld Academie	+	0	0	+	+	+
Haagse Hogeschool	+	+	+	+	+	+
Hanzehogeschool Groningen	+	+	+	+	+	+
HAS Den Bosch	0	+	+	+	+	+
HBO Nederland	0	0	+	0	0	+
Hs. van Amsterdam	+	+	+	+	+	-
Hs. v. Arnhem en Nijmegen	+	+	+	+	+	-
Hogeschool Dirksen	-	+	-	+	-	-
Hs. De Kempel Helmond	0	+	+	+	+	+
Hs. Edith Stein / OCT	+	0	+	-	+	+
Hogeschool Helicon Zeist	0	-	-	+	+	+
Hs. v.d. Kunsten Utrecht	0	+	+	+	+	-
Hogeschool Leiden	+	+	+	+	+	+
Hogeschool Rotterdam	+	+	+	+	+	+
Hogeschool Utrecht	+	+	+	+	+	-
Hogeschool Zeeland	0	+	+	+	+	+
Hogeschool Zuyd	+	+	+	+	+	+
INHolland	+	+	+	+	+	+
Iselinge Hs. Doetinchem	0	+	+	+	+	+
ITV tolken en vertalen	+	-	-	-	+	+
Kath. Pabo Zwolle	-	-	-	-	+	+
Kon.Conserv.Den Haag	-	-	+	-	-	+
Marnix Academie	-	+	-	+	+	+
NHTV Breda	+	+	+	+	+	+
Nrd. Hogeschool L'warden	-	-	+	+	+	+
Saxion Hogescholen	0	+	+	+	+	+
Stenden Hogeschool	+	+	+	+	+	+
Stoas Hogeschool	-	+	+	+	+	+
Van Hall Larenstein	+	+	+	+	+	+

wo						
Erasmus Universiteit Rotterdam	0	+	+	+	+	+
Open Universiteit	+	+	+	+	+	+
Radboud Universiteit Nijmegen	+	+	+	+	+	+
RUGroningen	+	+	+	+	+	+
TU Delft	0	+	+	+	+	+
TU Eindhoven	+	+	+	+	+	+
Universiteit v. Amsterdam	+	+	+	+	+	+
Universiteit Leiden	0	+	+	+	+	+
Universiteit Maastricht	+	+	0	+	+	+
Universiteit Twente	0	+	+	+	+	+
Universiteit van Tilburg	+	-	0	+	+	-
Universiteit Utrecht	+	+	+	+	+	+
VU Amsterdam	+	+	+	+	+	+
Wageningen Universiteit	+	+	+	+	+	+

Gegevens van de instellingen

Elk jaar vraagt handicap + studie de instellingen voor hoger onderwijs gegevens aan te leveren over hun beleid en activiteiten rondom studeren met een functiebeperking. De volledige weergave van de aangeleverde informatie is begin 2009 te vinden op www.handicap-studie.nl > beleidszaken > stand van zaken. De informatie is door de onderwijsinstellingen zelf aangeleverd.

Betekenis codering:

+ aanwezig / deels aanwezig / deels geïmplementeerd
0 in ontwikkeling / in voorbereiding
- afwezig / niet beantwoord / n.v.t.

Beleid = gebaseerd op Instellingsactieplan i.h.k.v. Plan van Aanpak en/of doelgroepen-, inclusief of ander beleid

Verankering = aanwezigheid van functionarissen met eindverantwoordelijkheid t.a.v. studeren met een functiebeperking en/of werk- of klankbordgroepen die zich specifiek richten op studeren met een functiebeperking

Betrokkenheid medewerkers = activiteiten voor docenten en studenten gericht op toename betrokkenheid t.a.v. studeren met een functiebeperking

Voorlichting = instelling biedt een of meerdere middelen met aandacht voor studeren met een functiebeperking

Begeleiding = instelling biedt een of meerdere mogelijkheden voor speciale begeleiding of ondersteuning

Aangepaste regelingen = instelling heeft een of meerdere aangepaste regelingen vastgelegd in OER, studentenstatuut o.i.d.

tabel 2 STUDENTENWAARDERINGEN PER INSTELLING

Onderstaande instellingen zijn meegenomen in het onderzoek van Choice

	Intake	Hulpmiddelen	Aanpassingen onderwijs	Voorlichting	Speciale begeleiding	Begripvolle docenten	Totaal
--	--------	--------------	------------------------	--------------	----------------------	----------------------	--------

hbo							
A'damse Hs. v. d. Kunsten	5,5	5,9	6,1	5,3	6,1	6,2	5,8
ArtEZ Hogeschool	5,2	5,4	5,4	5,3	5,6	6,0	5,5
Avans Hogeschool	6,1	6,3	6,4	6,0	6,1	6,4	6,2
Chr.Hogeschool Ede	6,5	6,6	7,0	6,5	6,9	6,6	6,7
Chr. Hs. Windesheim	6,2	6,4	6,7	6,2	6,3	6,4	6,4
Eindhoven Design Academy	5,3	5,6	5,1	5,0	5,6	6,1	5,5
Fontys Hogescholen	5,6	5,9	5,9	5,6	5,8	5,9	5,8
Ger. Hogeschool Zwolle	6,3	6,9	6,6	6,0	6,1	6,0	6,3
Haagse Hogeschool/TH Rijswijk	6,2	6,2	6,3	6,1	6,1	6,1	6,2
Hanzehogeschool Groningen	5,6	6,0	6,3	5,6	5,9	6,1	5,9
HAS Den Bosch	6,5	7,0	6,7	6,5	6,6	6,4	6,6
Hs. van Amsterdam	5,3	5,8	5,8	5,5	5,8	5,7	5,7
Hs. v. Arnhem en Nijmegen	5,3	5,7	5,8	5,3	5,5	5,6	5,5
Hs. v.d. Kunsten Utrecht	6,0	6,2	6,0	5,8	6,8	6,5	6,2
Hogeschool Leiden	5,2	5,7	5,6	5,2	5,3	5,6	5,4
Hogeschool Rotterdam	6,0	6,2	6,1	6,1	5,8	5,9	6,0
Hogeschool Utrecht	5,7	6,2	6,1	5,7	6,0	5,8	5,9
Hogeschool Zeeland	4,0	5,2	5,3	4,6	5,1	5,1	4,9
Hogeschool Zuyd	6,0	6,3	6,2	6,1	6,1	6,3	6,2
Hotelschool A'dam/Den Haag	5,3	5,7	5,0	4,0	5,2	5,2	5,1
INHolland	5,5	5,7	5,6	5,3	5,4	5,4	5,4
Kon. Conserv. Den Haag/Hs. vr. BKMD	5,3	5,9	5,9	4,7	5,6	6,6	5,7
NHTV Breda	6,5	6,7	6,5	7,0	6,4	6,4	6,6
Nrd. Hogeschool Leeuwarden	4,9	4,9	5,4	4,9	5,2	5,5	5,1
Saxion Hogescholen	5,6	5,9	5,8	5,6	5,8	6,0	5,8
Stenden Hogeschool	5,8	5,9	6,2	5,3	5,9	6,0	5,9
Van Hall Larenstein	5,6	5,8	6,2	6,1	5,8	5,7	5,9

wo							
Erasmus Universiteit Rotterdam	5,4	5,6	5,4	4,8	5,6	6,0	5,5
Radboud Universiteit Nijmegen	6,7	6,9	6,7	6,5	6,7	6,6	6,7
RUGroningen	6,0	6,5	6,5	6,1	6,5	6,5	6,4
TU Delft	5,2	6,1	6,0	5,3	5,9	6,2	5,8
TU Eindhoven	5,8	5,8	5,9	5,6	6,0	6,2	5,9
Universiteit v. Amsterdam	5,7	5,8	5,7	5,1	6,1	6,2	5,8
Universiteit Leiden	5,6	6,5	6,2	5,5	6,2	6,4	6,1
Universiteit Maastricht	6,3	6,4	6,4	6,3	6,2	5,9	6,3
Universiteit Twente	6,4	7,2	6,8	6,7	7,0	6,6	6,8
Universiteit van Tilburg	5,7	6,4	6,1	6,1	6,0	5,9	6,1
Universiteit Utrecht	6,1	6,6	6,6	5,8	6,3	6,5	6,4
VU Amsterdam	5,9	6,5	6,4	6,4	6,1	6,2	6,3
Wageningen Universiteit	6,2	6,9	7,1	6,6	7,0	6,9	6,8

December 2008

www.handicap-studie.nl

handicap
studie
expertise
centrum